

15.1.2019

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta HE 159/2018 VP

Näkövammaisten liitto ry kiittää eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokuntaa pyynnöstä jättää kirjallinen asiantuntijalausunto valiokunnan käsitellessä hallituksen esitystä eduskunnalle vammaispalvelulaiksi sekä laeiksi sosiaalihuoltolain ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain 13 §:n muuttamisesta.

Näkövammaisten liitto huomauttaa, että eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan olisi tullut kutsua tasapuolisesti eri vammaisjärjestöjä kuultavaksi. Liitto ei näe hyväksyttävää perustelua sille, ettei näkövammaisia edustavaa valtakunnallista kattojärjestöä ole kutsuttu asiantuntijana läsnä olevaksi valiokunnan kokoukseen. Näkövammaiset ovat ihmisiä, joille vammaispalvelut ja nyt säädettävänä oleva uusi vammaispalvelulaki ovat oleellisen tärkeitä tavallisessa arjessa. Ilman vammaispalveluja näkövammaisen ihminen ei voi elää sitä tavallista arkea opiskeluineen, töineen, harrastuksineen, perheineen ja asiointineen, jota näkevä ihminen elää.

Näkövammaisten liitto on Suomen näkövammaisyhdistysten kattojärjestö, joka edistää sokeiden ja heikkonäköisten ihmisten oikeuksien toteutumista, tuottaa erityispalveluja ja toimii Suomessa asiantuntijana näkövammaisuuteen ja näkemiseen liittyvissä asioissa. Suomessa on näkövammaisia ihmisiä 50 000 - 60 000.

Yleistä uudesta vammaispalvelulaista

Näkövammaisten liitto pitää esitettävää lakia hyvänä ja kannatettavana. Lain valmistelu on sosiaali- ja terveysministeriössä toteutettu hyvin.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan käsittelyssä oleva lakiesitys on kirjoitettu muotoon ja aikaan, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja maakunnat ovat toteutuneet. Tällä hetkellä tämän uudistuksen toteutuminen ei ole varmaa. Näkövammaisten liitto edellyttää, että uusi vammaispalvelulaki säädetään, vaikka sote-uudistus ja maakunnat eivät toteutuisikaan. Uusi vammaispalvelulaki ei saa jäädä hyväksymättä missään olosuhteissa.

Yksityiskohtaiset perustelut

Vammaispalvelulaki

1 luku Yleiset säännökset

2 § Lain soveltamisala ja suhde muuhun lainsäädäntöön.

Pykälässä säädetään, milloin sovelletaan ehdotettavaa vammaispalvelulakia ja sen suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Vammaispalvelut on pidettävä irrallisina yleisistä palveluista. Ne ovat palveluja, joita kaikki ihmiset eivät tarvitse ja joita järjestetään Suomen väestöstä vain pienelle osalle.

Näkövammaisen ihmisen täyttäessä vammaispalvelulain mukaisen palvelun myöntämisedellytykset, ei enää ole perusteltua miettiä, myönnetäänkö palvelut sosiaalihuoltolain vai vammaispalvelulain perusteella. Tällöin palvelut on yksiselitteisesti järjestettävä vammaispalvelulain perusteella.

Näkövammautuminen ei kuulu tavanomaiseen ikääntymiseen. Näkövamman takana on aina sairaus, joka on aiheuttanut näkövamman ja jonka silmälääkäri on diagnosoinut. Kyse ei ole tavanomaisesta vanhuuden raihnaistumisesta eikä yleisesti korkeasta iästä aiheutuvasta sairastavuudesta. Ikääntynyt ihminen voi näkövammautua samoin kuin näkövammaisen ihminen ikääntyy. He molemmat ovat yksiselitteisesti näkövammaisia, jolloin palvelut tulee järjestää vammaispalvelulain perusteella.

Näkövammaisten liitto esittää, että sosiaali- ja terveysvaliokunta kirjaa soveltamisalaa koskevan muistutuksen lakiesityksestä laatimaansa mietintöön. On perusteltua korostaa vammaispalvelulain merkitystä ja sen perusteella järjestettävien palvelujen myöntämistä vammaisille ihmisille tilanteissa, joissa vammaispalvelulain myöntämisedellytykset täyttyvät.

2 luku Erityispalvelut

6 § Avun ja tuen tarpeisiin vastaavat palvelut

Näkövammaisten liitto on tyytyväinen, että näkövammaisten ihmisten kannalta keskeiset vammaispalvelut säilyvät erityisen järjestämisvelvollisuuden piirissä (subjektiiviset oikeudet).

7 § Valmennus ja tuki

Pykälässä säädetään vammaiselle ihmiselle, hänen perheelleen tai muille hänelle läheisille ihmisille annettavasta valmennuksesta ja tuesta. Näkövammaisten liitto pitää hyvänä, että valmennukseen ja tukeen on pääsääntöisesti subjektiivinen oikeus.

Näkövammaisten kannalta on myönteistä, että valmennukseen ja tukeen sisältyvät liikkumistaidon ohjaus ja pistekirjoituksen opetus. Kuulonäkövammaisten kannalta

merkittävää on myös kommunikaatiotaitojen tuki ja ohjaus, joka voi olla esimerkiksi suunnattu koko perheelle, jonka yksi tai useampi jäsen on kuulonäkövammainen.

§ 8, § 9 ja § 10 Henkilökohtainen apu

Näkövammaisten liitto pitää hyvänä, että henkilökohtaisen avun järjestämistavoissa on useita vaihtoehtoja. Erittäin tärkeää on, että työnantajamallin on oltava yksi maakunnassa käytössä oleva järjestämistapa. Se ei kuitenkaan ole kaikille soveltuva, joten on myönteistä, että jatkossa edellytetään vammaisen ihmisen suostumusta työnantajana toimimiseen.

Näkövammaisten liiton mielestä henkilökohtaisen avun säännöksissä oleva voimavararajaus on kannatettava. Henkilökohtaisessa avussa näkövammaisen ihminen päättää itse, millaisissa asioissa, millä tavoin, missä tilanteissa ja mihin oman tavallisen arkensa asioihin hän henkilökohtaista apua käyttää. Tällöin on selkeää, että vammaisella ihmisellä on oltava voimavaroja määritellä henkilökohtaisen avun sisältö. Ellei voimavaroja ole, vammaisen ihminen voi saada tarpeensa mukaisen ja itselleen soveltuvan palvelun vammaispalvelulain 7 §:n valmennuksen ja tuen perusteella. On välttämätöntä, että jokainen näkövammaisen ja muulla tavoin vammaisen ihminen saa omia tarpeitaan vastaavan ja tarkoituksenmukaisen palvelun. Kyse ei ole siitä, että osa vammaisista jäisi tarvitsemansa palvelun, avun tai tuen ulkopuolelle, sillä se ei ole hyväksyttävää eikä YK:n vammaissopimuksen mukaista.

13 § Tuki esteettömään asumiseen

Näkövammaisten liitto kannattaa esitystä, jonka mukaan maakunnan liikelaitokselle syntyy asiakkaan pyynnöstä etukäteinen kustannusten arviointivelvollisuus tilanteissa, joissa asiakas haluaa itse teettää tai hankkia pykälän 1 tai 2 momentissa tarkoitetut muutostyöt tai muut itsenäistä suoriutumista mahdollistavat välineet sekä tekniset ratkaisut.

16 § Liikkumisen tuki

Pykälässä säädetään liikkumisen tuesta, joka sisältää kuljetuspalvelut sekä tuen oman auton hankintaan tai auton antamisen henkilön käyttöön. Pykälän monipuolisuus on kannatettavaa.

Pykälän 1 momentin mukaan vammaisella ihmisellä on oikeus saada liikkumisen tuki toteutettuna kuljetuspalveluna hänelle soveltuvalla esteettömällä ajoneuvolla silloin, kun hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa, eikä hän toimintarajoitteensa vuoksi voi ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää julkista liikennettä. Tämän jälkeen yksityiskohtaisissa perusteluissa määritellään esteetön ajoneuvo. Sillä tarkoitetaan erityisesti pyörätuolia käyttävien vammaisten ja liikuntarajoitteisten ihmisten kuljetusta varten rakennettua ja varustettua ajoneuvoa. Kyse on ajoneuvolain (507/2017) 27 a §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettu esteetön ajoneuvo. Liikenteen turvallisuusvirasto on antanut kyseisen kohdan nojalla määräyksen ajoneuvojen ja niiden perävaunujen teknisistä vaatimuksista (TRAFI/196251/03.04.03.00/2017), jossa annetaan tarkemmat määräykset esteettömästä ajoneuvosta.

Näkövammaisten liitto pitää yksityiskohtaisten perustelujen kirjausta ongelmallisena. Näkövammaisille ihmisille pääsääntöisesti turvallisín, toimivín ja tarkoituksenmukaisín kuljetuspalvelujen toteuttamisen ajoneuvo on henkilöauto. Tässä tarkoitettu esteetön ajoneuvo on käytännössä invavarusteltu ajoneuvo, joka on näkövammaisille usein jopa turvallisuusriski. Perinteisen invataksín kohdalla riskin aiheuttavat muun muassa ajoneuvon kapeat ja korkeat porrasaskelmat (astuttava jalka sivuttain), hankalasti käytettävä tukitanko, laaja, matala tai matalahko ja henkilöautosta huomattavasti poikkeava sisätila, tarve liikkua ajoneuvon sisätilassa sekä todellinen riski liukastua tai pudota ajoneuvoon noustessa. Invavarusteltujen ajoneuvojen turvallisuusriskeistä näkövammaisille on olemassa Näkövammaisten liiton esteettömyysasiantuntijan ja liikkumistaidon ohjaajan (Rissanen & Juvonen) laatima asiantuntijalausunto vuodelta 2016. Lausunnossa käydään läpi perinteiseen invataksiin liittyvät riskit sekä näkövammaisten että esimerkiksi kuulonäkövammaisten tai näkövammaisten, joilla on muita liitännäisvammoja, kannalta.

Suomessa käytössä olevat esteettömät ajoneuvot eivät myöskään missään tapauksessa riitä kuljetuspalvelujen järjestämiseen, sillä niitä ei ole rekisteröitynä kuin rajallinen määrä. Ei ole tarkoituksenmukaista, että näitä ajoneuvoja käytetään kuljettamaan vammaisia ihmisiä, joille henkilöauto on turvallisín ja tarkoituksenmukaisín vaihtoehto, ja jotka eivät vammansa vuoksi tarvitse invataksia. Tarkoituksenmukaista on vapauttaa esteettömät ajoneuvot niitä tosiasiallisesti tarvitsevien vammaisten ihmisten käyttöön.

Näkövammaisten liitto esittää, että yksityiskohtaisten perustelujen kohtaa muutetaan siten, että siinä todetaan yksiselitteisesti ajoneuvon olevan vammaiselle ihmiselle soveltuva. Esteettömän ajoneuvon määritelmä on kannatettava, mutta kuljetuspalveluja ei saa rajata vain kyseiseen ajoneuvoon. Näkövammaisten liitto on lähestynyt asiassa myös sosiaali- ja terveysministeriötä. Ministeriö on vahvistanut, ettei sen tarkoituksena ole ollut kirjoittaa säädöstä, jossa kuljetuspalvelut voidaan toteuttaa vain esteettömällä ajoneuvolla, vaan tarkoituksena on vammaisen ihmisen yksilöllisiin tarpeisiin soveltuva ajoneuvo.

Muutettuna yksityiskohtaisten perustelujen kohta on seuraava:

"...oikeus saada liikkumisen tuki toteutettuna kuljetuspalveluna hänelle soveltuvalla ajoneuvolla..."

Pykälään Näkövammaisten liitto esittää yhden pilkun lisäämistä, jolloin se toteuttaa ajatuksen, että kuljetuspalvelut on järjestettävä vammaiselle ihmiselle soveltuvalla ajoneuvolla. Vaihtoehtoisesti Näkövammaisten liitto esittää pykälään sanamuutosta, joka korostaa ajoneuvon soveltuvuuden ensisijaisuutta kuljetuspalveluja järjestettäessä. Esteetön ajoneuvo on järjestettävä, mikäli se on vammaiselle ihmiselle soveltuvin.

Muutettuna pykälä on seuraava:

"Vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tuki kuljetuspalveluna hänelle soveltuvalla, esteettömällä, ajoneuvolla, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän toimintarajoitteensa takia voi ilman kohtuuttoman suuria

vaikeuksia käyttää julkista liikennettä. Kuljetuspalvelua on täydennettävä saattajapalvelulla, jos se on välttämätöntä."

Tai vaihtoehtoisesti seuraava:

"Vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tuki kuljetuspalveluna hänelle soveltuvalla, tarvittaessa esteettömällä ajoneuvolla, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän toimintarajoitteensa takia voi ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää julkista liikennettä. Kuljetuspalvelua on täydennettävä saattajapalvelulla, jos se on välttämätöntä."

Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan vammaisen ihmisen kyky ja tosiasiallinen mahdollisuus käyttää julkista liikennettä arvioitaisiin yksilöllisesti, esimerkiksi koematkoja tekemällä. On huomattava, että näkövammaisen kohdalla koematka ei välttämättä kerro mitään hänen liikkumisen ongelmistaan vieraissa paikoissa, eri sääolosuhteissa, muuttuvissa ympäristöissä, yllättävissä tilanteissa, työmaa-alueiden ympäristössä eikä monessa muussa arjen tilanteessa. Tällä perusteella Näkövammaisten liitto muistuttaa, etteivät koematkat ole luotettava eivätkä tarkoituksenmukainen tapa arvioida näkövammaisen mahdollisuuksia käyttää julkista joukkoliikennettä. Arvioinnissa on otettava vakavasti myös monet muut näkövammaan ja sen aiheuttamaan toiminnalliseen haittaan liittyvät asiat. Mikäli koematkoja toteutetaan, niiden on suuntauduttava monenlaisiin ympäristöihin ja niitä on toteutettava useissa erilaisissa olosuhteissa.

17 § Kuljetuspalvelujen toteuttaminen

Pykälän 3 momentissa säädetään mahdollisuudesta saada käyttöön kilometrikukkar. Näkövammaisten liitto kannattaa tätä vaihtoehtoa yhtenä järjestämistapana. Samoin se kannattaa esitettävän lain 16 §:ssä tarkoitettujen vapaa-ajan matkojen jaksottamista yhden vuoden ajalle kuukausijaksotuksen sijaan.

Pykälän 4 momentin mukaan kuljetuspalveluja voidaan yhdistellä samalla liikennevälineellä toteutettavaksi. Matkojen yhdistely on joiltain osin kannatettavaa, mutta siinä on runsaasti epäkohtia, jotka tekevät näkövammaisten liikkumisesta vaikeaa tai mahdotonta. Koko 2000-luvun on ollut nähtävissä, että näkövammaisen ihmisen yksilölliset liikkumistarpeet, elämäntilanne ja muut yksilölliset tarpeet ovat viimesijaisia, kun suunnitellaan ja toteutetaan matkojen yhdistelyä. Esitettävää lakia säädettäessä tähän toimintatapaan on saatava muutos.

Näkövammaisten liitto korostaa, ettei liikkumisen tuen ja palvelujen avulla toteutettavista matkoista saa muodostua näkövammaiselle ihmiselle niin hankalia ja pelottavia, että hän jää mieluummin kotiinsa kuin käyttää liikkumisen tuen palveluja päästäkseen osallistumaan yhteiskuntaan. Tällä hetkellä kyseistä ilmiötä on havaittavissa etenkin matkojen yhdistelyyn liittyvissä, näkövammaisen yksilölliset tarpeet sivuuttavissa tapauksissa.

Esityksen mukaan matkojen yhdistelystä ei saisi aiheutua odotusajan tai matka-ajan kohtuutonta pitenemistä tai muuta kohtuutonta haittaa vammaiselle ihmiselle, tai se ei saa olla muutoin hänen etunsa vastaista. Näkövammaisten liitto edellyttää, että

matkojen yhdistelyyn liittyvän kohtuuttoman haitan arvioinnissa otetaan huomioon näkövammaisen ihmisen yksilölliseen toimintakykyyn vaikuttavat seikat, näkövammaisen ihmisen elämäntilanne ja yksilöllinen tarve. Huomioon on otettava myös muun muassa näkövammaisen aiheuttama korostunut turvattomuuden tunne, johon on ottanut kantaa myös Etelä-Suomen aluehallintovirasto, sille tehdyssä kuljetuspalvelujen järjestämiseen liittyneessä valvontapyynnössä vuonna 2017.

Esimerkiksi työ- ja opiskelumatkojen osalta yhdistely saattaa aiheuttaa säännöksessä tarkoitettua kohtuutonta haittaa, sillä yhdistely saattaa aiheuttaa viivästyksiä tai epävarmuutta kyydin saamisen odotusajan pituudesta sekä matkan kestosta matkareitin ja matka-ajan pidentyessä. Vapaa-ajan matkojen kohdalla kohtuutonta haittaa voivat aiheuttaa samat edellä mainitut seikat esimerkiksi asioinnissa tai erilaisiin tapahtumiin osallistumisessa, joissa ei ole mahdollista ennakoida kyydin tarpeen ajankohtaa, vaan näkövammaisen ihminen voi tilata kyydin vasta asionnin tai tapahtuman päätyttyä. Ellei näitä oteta vakavasti, on olemassa huomattava riski, että näkövammaisen ihminen jää kotiin eikä osallistu yhteiskunnan toimintaan.

3 luku Muutoksenhaku

22 § Muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätökseen

Pykälän mukaan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Perustuslakivaliokunta on aiemmin katsonut, että oikeusturvan parantaminen valitusluvan säätämisen kautta edellyttää oikaisuvaatimuksen toimimista tarkoituksenmukaisesti (esimerkiksi PeVL 29/2017 vp).

Näkövammaisten liiton neuvonta- ja ohjauspalvelujen kautta saatujen tietojen ja kokemusten perusteella oikaisuvaatimusmenettely toimii harvoin tarkoituksenmukaisesti. Neuvontatyössä on tullut esiin, että asian käsittelyyn taustalla aiemmin vaikuttanut sosiaalitoimen esimies toimii usein sosiaalilautakunnassa esittelijänä, mikä on oikeusturva- ja esteellisyysnäkökulmasta ongelmallista. Kuntien tekemät itseoikaisut ovat hyvin harvinaisia. Oikeusturvan toteutumisen näkökulmasta on huomattava, että oikeusapua on mahdollista saada vasta hallinto-oikeusvaiheeseen, ei oikaisuvaatimusvaiheeseen. Näkövammaisten liitto on huolestunut, että valituslupajärjestelmään siirtyminen tulee heikentämään vammaisten ihmisten oikeusturvaa.

Valituslupajärjestelmään siirtyminen merkitsisi monessa tilanteessa käytännössä, että ensimmäisestä valitusasteesta muodostuisi samalla viimeinen valitusaste. Järjestelmään siirtyminen johtaisi valitusluvan myöntämisen kriteerien muotoilun vuoksi joka tapauksessa siihen, että merkittäviä määriä vääriä ratkaisuja jäisi lainvoimaisiksi (prejudikaattiperuste puuttuu; asiassa on tapahtunut virhe, joka ei ole ilmeinen; ”muu painava syy” -kohdan tulkinnanvaraisuus).

On muistettava, että vammaispalvelulaissa on kyse poikkeuksellisen vahvasti perusoikeuksiin liittyvistä subjektiivisista oikeuksista. Niiden toteutumisen kontrolloimisen intressi on merkittävä yksilön ja yhteiskunnan kannalta. Valituslupajärjestelmään siirtymistä ei voida perustella pelkästään valituslupasäännösten yhdenmukaistamisella tai korkeimman hallinto-oikeuden työtaakan keventämisellä.

On hyvä, että korkeimman hallinto-oikeuden roolia arvioidaan ja kehitetään paremmin oikeusturvaa tukevaksi. Tosiasia on, että esitettävä vammaispalvelulaki sisältää joustavana ja tarvelähtöisenä lakina monia tulkintaa vaativia ilmaisuja. Ylimmän tuomioistuimen linjauksille tulee olemaan erityisen suuri tarve, vaikka joiltain osin voitaisiinkin hyödyntää nykyisen vammaispalvelulain aikaista oikeuskäytäntöä.

Näkövammaisten liitto esittää, että pykälää muutetaan siten, että muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätökseen ei edellytä valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Tällöin uuden vammaispalvelulain 22 § säädettäisiin vastaamaan nykyisen vammaispalvelulain 19 §:ää.

Muutettuna pykälä on seuraava:

"Hallinto-oikeuden tämän lain 6 §:n 1 momentin mukaista palvelua koskevassa asiassa antamaan päätökseen saa hakea valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskirja liitteineen voidaan antaa myös hallinto-oikeuteen korkeimmalle hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Muuhun kuin 1 momentissa säädettyyn hallinto-oikeuden tämän lain nojalla valituksen johdosta antamaan henkilölle tarkoitettua palvelua koskevaan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta, ellei korkein hallinto-oikeus myönnä valituslupaa."

4 luku Erinäiset säännökset

23 § Palveluista perittävät maksut

On välttämätöntä, että vammaispalvelut säilyvät maksuttomina. Muiden palvelujen asiakasmaksuilla on huomattava vaikutus monien näkövammaisten ihmisten toimeentuloon. Monet näkövammaiset ovat hyvin pienituloisia, eivätkä heidän tulonsa kasva missään elämänvaiheessa. Eduskunnan käsittelyssä oleva asiakasmaksulaki (HE 310/2018) on myös merkittävä.

27 § Siirtymäsäännökset

Esityksen mukaan ehdotetun lain voimaan tullessa ne palveluja koskevat päätökset, jotka on annettu nykyisen vammaispalvelulain tai kehitysvammalain perusteella, olisivat voimassa päätökseen merkityn voimassaoloajan tai siihen saakka, että ihmisen palvelutarve arvioidaan uudelleen ehdotetun lain tai muun lain mukaisesti, mutta kuitenkin korkeintaan kaksi vuotta ehdotetun lain voimaantulon jälkeen.

Näkövammaisten liitto huomauttaa, ettei näkövamma parane eivätkä näkövammaisen ihmisen tarvitsemat vammaispalvelut muutu merkittävästi uuden

vammaispalvelulain myötä. On minimoitava riski, että uuden lain perusteella tehtävät päätökset ovat näkövammaisen ihmisen kannalta negatiivisia verrattuna aiemman lain perusteella tehtyihin päätöksiin.

Laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta

36 § Palvelutarpeen arviointi

Esityksen mukaan pykälän 4 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan henkilön toimintakykyä ja palvelutarvetta olisi arvioitava erilaisissa toimintaympäristöissä ottaen huomioon vammaisen ihmisen terveydentila, elämäntilanne ja elinolosuhteet sekä niissä tapahtuvat muutokset. Näkövammaisten liitto huomauttaa, etteivät yleisesti käytössä olevat toimintakyvyn mittarit mittaa oikein näkövammaisen ihmisen toimintakykyä. Suomessa ei ole käytössä toimintakykymittareita, joilla voitaisiin luotettavasti mitata näkövammaisten ihmisten toimintakykyä. Tämän vuoksi niiden käyttäminen, merkittävänä näkövammaisen tarvitsemien vammaispalvelujen arviointikeinona, on kyseenalaista.

Lain vaikutusten seuranta

Näkövammaisten liitto huomauttaa, että esitettävän vammaispalvelulain seuranta vaatii riittäviä resursseja sekä ohjausta etenkin vammaispalvelujen erilaisten järjestämistapojen osalta. Se edellyttää sosiaalityöntekijöiden ja muiden vammaispalvelujen järjestämisestä vastaavien kouluttamista, mutta myös vammaisten ihmisten tietoisuuden parantamista. Näkövammaisten on saatava tietoa itselleen soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa (saavutettava sähköinen muoto, pistekirjoitus, äänite ja isokirjoitus).

Näkövammaisten liitto (kuten myös Vammaisfoorumi ja Invalidiliitto) ehdottaa parlamentaarisen seurantatyöryhmän perustamista, jossa pysyvinä jäseninä on YK:n vammaissopimuksen periaatteiden mukaisesti myös vammaisia ihmisiä. Työryhmä kartoittaisi uudistuksen keskeisten tavoitteiden, kuten eri vammaisryhmien palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden, asiakas- ja tarvelähtöisyyden, toimintatapojen muutosten, vammaisten ihmisten hyvinvointierojen kaventumisen ja vammaispalvelujen kustannusten kasvun hillinnän, toteutumista ja uudistuksen vaikutuksia kansallisella tasolla ja maakunnissa. Asiakasnäkökulma, kuten palvelujen yhdenvertainen saatavuus, vaikutusmahdollisuudet palveluihin ja palvelujen tarpeenmukaisuus, on keskeinen seurannassa huomioitava asia.

Lisätietoja antaa järjestöjohtaja Sari Kokko 050 401 5802, sari.kokko@nkl.fi

Näkövammaisten liitto ry

Sari Loijas
puheenjohtaja

Sari Kokko
järjestöjohtaja